

VIII. Évfolyam 2. szám - 2013. június

Tímár Tamás
tamastimaphd@gmail.com

A KÖRÖS MENTŐCSOPORT MINT TERÜLETI POLGÁRI VÉDELMI SZERVEZET

I. RÉSZ

Absztrakt

A Körös Mentőcsoport megalakításának elsődleges célja Békés megye védelme. Az önkéntes és speciális egységekből 2009.-ben szerveződött alakulat évente vesz részt felkészítésen, valamint gyakorlatokon. Az ENSZ INSARAG Irányelvek figyelembevételével összeállított csoport komponenseinek alapja a nemzeti minősítés. Az előírások betartása, a felszerelések beszerzése és a csoport folyamatos szervezése teszi lehetővé a nemzetközi alkalmazást.

The main intention of established of the Körös Rescue Team was to protect Békés County. The group, that was constituted in 2009 and built from volunteers and special units practice and make a preparation every year. The components of the team based on INSARAG Guidelines, and based on is the national qualification. To observ of directions, to provide the equipments and the persistant set up (exercises) are allow of go into internetional missions.

Kulcsszavak: *Körös Mentőcsoport, katasztrófa, ENSZ INSARAG, minősítés ~ Körös Rescue Team, disaster, UN INSARAG, qualification*

SZERVEZET RÖVID BEMUTATÁSA

Békés megye képviselőtestülete 2009. július 03.-án kelt határozatával támogatta a Körös Mentőcsoport (KMCS) létrehozását, annak megalakítását. A szervezet társadalmi- és karitatív szervezetek, valamint gazdálkodó szervek állományából, illetve szakértőkből tevődik össze. A csapat állománya fizikai alkalmasság, szakmai felkészültség alapján megfelelő kiképzést, felkészítést követően képes a különleges mentési, biztosítási és beavatkozási feladatok ellátására.

Szervezeti formáját tekintve a Körös Mentőcsoport területi polgári védelmi szervezet [1], mely előírja az éles helyzetben történő tevékenységi sorokat, kompetenciákat. A résztvevő erők és eszközök önerőből, illetve központi finanszírozásból biztosítottak, a csapat tagjai hatósági határozattal beosztott állampolgárok. A KMCS létrehozásának alapvető célja volt olyan speciális rendeltetésű önkéntes mentőcsoport felszerelése, működtetése, alkalmazási feltételeinek megteremtése, amely megfelelő vezetés és logisztika mellett alkalmas különböző mentési, beavatkozási tevékenységek végrehajtására Magyarországon. Külföldi alkalmazás is lehetséges, hiszen a Magyar-Román együttműködés keretében már évek óta történik közös gyakorlat, valamint évente több alkalommal kerül sor a határon átnyúló káresemények felszámolására.

Sokszor bizonyosodott már be, hogy a szervezett erők részvétele a védekezésben elengedhetetlen, mert gyors és szervezett átcsoportosításokat - kevés kivételtől eltekintve - csak övelük lehet végrehajtani. [2]

A KMCS Békés megye, valamint a régió védelmére és megsegítésére megalakuló, civil alapon szerveződő speciális mentőcsoport. Alapvetően képes a megye veszélyeztetettségéből - elsősorban ár-és belvízi valamint rendkívüli időjárási veszélyhelyzetekből - adódó helyzetek során jelentkező olyan kutatási és mentési feladatok ellátására, amelyre az elsődleges beavatkozók, vagy a megalakított polgári védelmi szervezetek jellegükből adódóan nem képesek. A szervezet alkalmazására akkor kerülhet sor, ha más szervek (katasztrófavédelem, annak tűzoltó egységei, mentőszolgálat, stb.) erői, eszközei nem elegendőek a kialakult káresemény felszámolásához, továbbá ha azt a lakosság, valamint a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme indokoltá teszi.

A mentőcsoport a nemzetközi irányelvek szerinti komponensekből tevődik össze [3]:

- Vezetési komponens (Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság), hivatásos állomány
- Kutatási Komponens (területi polgári védelmi szervezeti forma), önkéntes állomány
- Mentési Komponens (területi polgári védelmi szervezeti forma), önkéntes állomány
- Egészségügyi komponens (területi polgári védelmi szervezeti forma), önkéntes állomány
- Logisztikai komponens (Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság), hivatásos állomány.

Az Irányelvek az ENSZ INSARAG (International Search and Rescue Advisory Group - Nemzetközi Kutató-mentő Tanácsadó Csoport) [4] által kerültek kidolgozásra.

A körös Mentőcsoport készenléti ideje és képességei

„A bevonásra tervezett önkéntes szervezetek a riasztástól számított 1-3 órán belül kezdjék meg a vonulást megyén kívüli alkalmazás esetén KMCS megalakítási bázisára, megyén belüli alkalmazás esetén a KMCS Vezetője által meghatározott a kárhely közelében lévő gyülekezési helyre.”[5] A mentőcsoport alapvető képességei a következők: vezetésbiztosítás, bevetéstervezés és irányítás; tűzoltás, műszaki mentés; kutyás kutatás, keresés; statikai vizsgálat; alpine technikai mentés; légi kutatás, felderítés; víz felszíni, víz alatti kutatás, mentés; egészségügyi, pszicho-szociális ellátás; valamint logisztikai biztosítás és ellátás.

Bevetésben résztvevő szervezetek

Köröstarcsa Önkéntes Tűzoltó Egyesület

A Köröstarcsai Önkéntes Tűzoltó egyesület 1893-ban alakult szervezet, amely mai napig is a település védelmében részt vállaló tűzoltó egység. Az 1990-es évektől fejlődésnek indult a szervezet, mely a mai napig jellemző az egyesület életére. Az egyesület jelenlegi állománya kitaróan és elhivatottan végzi az önkéntesen vállalt feladatokat. Éves átlagban 70 vonulással végzik a műszaki mentési és tűzoltási feladatok ellátását. Az elmúlt időszakban nem csak Békés megyében, hanem a megyén kívül is végzett az állomány beavatkozásokat, szélvihar okozta károk felszámolásánál, valamint árvíz és belvíz elleni védekezési feladatoknál (pl.: a Duna déli szakaszán, Felső és Közép-Tisza vidéken, valamint a borsodi medencében, /1. sz. ábra/, Gergelyugonya, Vezeny, Tiszavárkony, Nagykinizs, Kunszentmárton, Dévaványa, Nyíradony településeken). Az egyesület speciális képességei lehetőséget nyújtanak vízben eltűnt személyek keresésére is, mely képességek kihasználásával több helyszínen (Mohács, Nyékládháza, Köröstarcsa, Egerbatka, Mesterszállás és Rákóczifalva településeken) végeztek kutatási feladatokat.

1. ábra. edelényi lakos mentése az elöntött ingatlanból [6]

Tengerszem Búvár KT.

A Tengerszem Búvár KT. 1982-ben alakult kis magánvállalkozásként, amely először társulásként, majd gazdasági munkaközösséggé működött. Alapítója Csüllög István, aki jelenleg is ellátja a cég vezetését. Az évek során bővült a KMCS szakalegysége, 1 fő felelős műszaki vezető lett, aki vízgazdálkodási technikus, valamint humán erőforrás menedzser, 1 fő pedig tolmács, fordítói feladatokat lát el. A Tengerszem állománya a jelentkező feladatokhoz és azok sikeres végrehajtásához teljes felszereléssel rendelkezik (terepjáró, csónak, szivattyú, áramfejlesztő, hegesztő, kézi szerszámok, mérő eszközök, vízből és vízről mentés, valamint víz alatti és víz felszíni kutatás szakfelszerelése). A társaság által vállalt feladatokba tartozik a vízrajzi munkák kivitelezése, víz alatti kutatási, karbantartási, szerelési feladatok ellátása, ár- és belvíz elleni védekezés során jelentkező búvárfeladatok végrehajtása is, továbbá a víz alatti és víz felszíni kutatási-mentési feladatok elvégzése. (2. sz. ábra)

Az egység búvárai az elmúlt 30 évben megfordultak hazánk szinte minden jelentős vízfolyásában, tavában. Együttműködés alapján számos alkalommal vettek részt a rendvédelmi szervek felkérése alapján eltűnt személyek víz alatti kutatási feladatainak elvégzésében, valamint a KMCS tagjaként a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2010-ben kialakult árvízi veszélyhelyzet elhárításában.

2. ábra. Víz alatti kutatási feladat megkezdése [7]

METI Légcsvár Kft.

A METI Légcsvár Kft. több évtizedes múlttal rendelkező vállalkozás, amelynek technikai állományát PZL-101 Gavron típusú repülőgép képezi. A négy fő szállítására alkalmas légi járművet általában sétarepülésre, valamint ejtőernyős ugrások végrehajtására használják, azonban a repülőgép tökéletes légi kutatási, felderítési feladatok végrehajtására, amit a KMCS gyakorlatok alkalmával készített légi felvételek is alátámasztanak. (3. sz. ábra). A repülőgép kezelőszemélyzete szintén több évtizedes pilóta és ejtőernyős tapasztalattal rendelkezik.

3. ábra. Légi felvétel KMCS gyakorlat helyszínéről [8]

Dél-Kelet Magyarországi Különleges Mentőszolgálat

Az egyesület Atlantis Búvárklubként alakult meg 2002-ben, mint búvár egyesület, melynek jelenleg tagjai tűzoltók, vizimentők, búvárok, kutyakiképzők, orvosok, mentőtisztek, ápolók, valamint 1 fő statikus. Kiegészítő képesség a csapat alpintechikai mentési képzés (4. sz. ábra). Az egyesületnek több olyan tagja van, aki több szakterületen is bevethető, így az állomány duplikációval történő helyettesítése megoldott. A szakemberek a megyei vöröskereszt speciális mentőcsoportjának tagjaiként tették le a szakmai kompetenciák követelményeit, majd vettek részt a különböző hazai veszélyhelyzetek, káresemények felszámolásában. Később a búváregyesület folyamatos kiképzéseken, továbbképzéseken vett részt, melyek során az egyesület 5 tagja a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) által szervezett ENSZ INSARAG mentésvezetői tanfolyamát is elvégezték.

A Dél-Alföldi régióban ez az egyetlen olyan mentőszervezet, amely komplex mentési feladatok végzésével (mélyből, magasból mentés, víz alatti és víz felszíni kutatási-mentési feladatok, ipari búvármunkák, műszaki mentés) támogatást nyújthat a hivatásos szervek mentési tevékenységéhez.

4. ábra. Sérült személy mentése alpin technikával [9]

Krízis Intervenciós Team

Az Európai Unió polgári védelmi mechanizmusának megfelelően a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) célkitűzése a különböző szintű katasztrófákban érintett lakosság pszicho-szociális kezelési gyakorlatának erősítése.

Az EU Tanácsa 2001-ben az uniós polgári védelmi Mechanizmusról szóló tanácsi határozat elfogadásával hozta létre a mai uniós polgári védelmi rendszer alapját, amihez Magyarország 2003. január 1-jétől ún. Egyetértési Nyilatkozat aláírásával csatlakozott. [10]

Ennek megfelelően elkezdődött az egységes elveken működő, megfelelően felkészített önkéntes pszichológusokból álló Krízis Intervenciós Team (KIT) rendszer létrehozása (az első 32 fő kiképzése - Pszichoszociális Akut Segítségnyújtási Kiképzés - osztrák szakemberek segítségével 2007-ben történt meg). A Békés Megyei Krízis Intervenciós Team tagjai közül 4 fő KMCS állományú, akik közül 2 fő a Békés Megyei Rendőr-főkapitányságon szolgálatot teljesítő pszichológus, 1 fő klinikai szakpszichológus, valamint 1 fő addiktológiai konzultáns alapvégzettségű. A működési rend alapján a rendszeres foglalkoztatás érdekében a Békés megyei KIT tagjai számos gyakorlaton együttműködtek a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal (5. sz. ábra), így a polgári védelmi szervezetek felkészítésében is részt vettek. A gyakorlatokon túl a KMCS krízis intervenciós szakemberei a 2010. évi borsodi veszélyhelyzetnél, valamint a 2011. év elején bekövetkezett kiterjedt belvízi elöntések során is alkalmazásra kerültek, ahol kiemelt feladatuk volt az állampolgárok lelki gondozása.

5. ábra. Sérült személy pszichoszociális ellátása [11]

Békésszentandrás Hunyadi Mátyás Kajak-Kenu Szabadidő Sport Club

A Hunyadi Mátyás Sportegyesületet 1933-ban alapították, azóta is szolgálja a térség sportéletét a versenyszerű és szabadidős sporttevékenységek tekintetében. A sportklub tagjai a

vízi sportból adódóan rendelkeznek a szükséges kishajó vezetői, illetve vízi mentési tapasztalatokkal és képességekkel, amelyeket az önként vállalt részvétel mellett a KMCS-ben is kamatoztatnak (6. sz. ábra). Az egyesület tagjai számos országosan kiemelkedő sporteredménnyel büszkélkedhetnek.

6. ábra. Vizimentési feladat végrehajtása Cortina típusú kishajóval [12]

Orosházi Munkakutyások Egyesülete

Az egyesületet 2001-ben alakították Orosházán, de tagjai már közel 20 éve foglalkoznak kutyák képzésével, felkészítésével. Kiképzési gyakorlatuk jelentős részét a szolgálati kutyák képzése teszi ki, melyből adódóan az ország határain belül több objektumot őriznek az általuk képzett kutyák, illetve teljesítenek szolgálatot hivatásos szervnél. Az utóbbi időszakban Nyugat-Európában, illetve a tengeren túlra is képezték kutyákat, illetőleg több alkalommal végeztek elismerő helyen a szakágazat versenyein. A mentőkutya-lépzéssel több, mint 10 éve foglalkozik az egyesület, így a tagok és kutyájuk a nyomkövetésben, területkutatásban, illetve romkeresésben alkalmazhatók (7. sz. ábra).

7. ábra. Kutyás keresés, romkutatás [13]

A KMCS magánszemély tagjai

A Körös Mentőcsoport hivatásos és önkéntes szervezeti egységeit kiegészítve több magánszemélyt is felsorakoztat, így az egészségügyi komponensének 4 tagja, valamint a mentési komponens 1 tagja magánszemélyként, önként vállalva vesz részt a jelentkező feladatok ellátásában. Az egészségügyi komponens tagjai több évtizedes múlttal rendelkeznek az Országos Mentőszolgálat alkalmazásában, illetve egészségügyi szolgáltatást nyújtó szervezeteknél. A komponens szakemberei a közös gyakorlatokon túl, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2010. évben kialakult árvízi veszélyhelyzet kezelésében is részt vettek a védekezésben, valamint a védekező állomány egészségügyi ellátásában (8. sz. ábra).

8. ábra. Egészségügyi ellenőrzés [14]

ÖSSZEGZÉS

Magyarországon Békés megyében elsőként alakult meg területi polgári védelmi szervezeti formában olyan mentőcsoport, amely speciális képességeivel, felszerelésével aktívan hozzájárul a megye veszélyeztetettségéből adódó káresemények felszámolásához. Megállapítható, hogy a KMCS összetétele és a tagegységek kapacitásai megfelelően kerültek kiválasztásra. A rendszeres képzések, felkészítések alkalmassá teszik az állományt, hogy megfelelő hatékonysággal tudjanak beavatkozni esetleges alkalmazás következtében.

9. ábra. Képviselő-testület elnöke által engedélyezett
Körös Mentőcsoport logó [15]

Számos alkalommal került sor gyakorlat során olyan feladatok végrehajtására, amely a nemzetközi előírásoknak megfelelő beavatkozást igényelt. Az összetett szimulációknak köszönhetően a mentőcsapat minden alegysége elsajátíthatta a nagy kiterjedésű káresemények során kialakult helyzetekből adódó bonyolult kutatási és mentési metodikákat, tevékenységi sorokat és eljárási rendet. A Körös Mentőcsoport kiemelt pozitívuma, hogy az egyenként kiemelkedő képességekkel rendelkező tagegységeket úgy sikerült összehangolni, hogy kialakult egy hatékony, alkalmazás esetén releváns és komplex segítséget nyújtó speciális mentőszervezet.

Felhasznált irodalom

- [1] 2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról, 3. §. 21. pont
- [2] Dr. Komjáthy László: Tiszai árvizek a szabályozás megkezdésétől napjainkig, In: Környezeti problémák a Kárpát-medencében I.: Erdő és mezőgazdálkodás, valamint a megújuló energiaforrás technológiák és a klímaváltozás.; Kiadvány: 2011.; Sopron, Magyarország, 2011.03.19.; pp. 1-7.
- [3] Körös Mentőcsoport Működési Szabályzata (258-23/2009. számú ügydarab) 2009. szeptember 25.
- [4] www.insarag.org; letöltés ideje: 2012. 10. 11.
- [5] Körös Mentőcsoport Működési Szabályzata (258-23/2009. számú ügydarab) 2009. szeptember 25.; p. 9.
- [6] Készítette: Csóka Károly, Köröstarcsa ÖTE parancsnoka, Edelény, 2010. május 19.
- [7] Készítette: Uhrin Mihály tű. százados, BM KVI kiemelt főreferens, Békéscsaba, 2011. április 13.
- [8] Készítette: Varga Zoltán KMCS kutatási komponens tagja, Békéscsaba, 2011. április 13.
- [9] Készítette: Uhrin Mihály tű. százados, BM KVI kiemelt főreferens, Gyomaendrőd, 2010. április 29.
- [10] www.katasztrofavedelem.hu; letöltés ideje: 2012. 10. 11.
- [11] Készítette: Kisgyurka Sándor tű. főhadnagy, BM KVI kiemelt főelőadó, Mezőkovácsháza, 2009. június 24.
- [12] Készítette: Kisgyurka Sándor tű. főhadnagy, BM KVI kiemelt főelőadó, Békéscsaba, 2011. április 13.
- [13] Készítette: Szűcs Csaba tű. százados, kiemelt főelőadó, Gyomaendrőd, 2010. április 29.
- [14] Készítette: Uhrin Mihály tű. százados, kiemelt főreferens, Edelény, 2010. május 21.
- [15] Békés Megye Képviselő-testületének 6/1992. (III. 27.) KT. rendelete; 7 §. (1) és (5) bekezdése alapján.

**A CIKK A TÁMOP-4.2.1.B-11/2/KMR-0001 KRITIKUS INFRASTRUKTÚRA
VÉDELMI KUTATÁSOK PROJEKT TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.**